

Nøstegaten 72–74 AS
c/o OBOS BBL,
Postboks 6666 St.Olavs plass
0179 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø utvidelse av landareal Nøstet i Bergen for Nøstet sjøfront AS og Nøstegaten 72–74 AS

Vi viser til søknad datert 23. oktober 2023 fra Mad Arkitekter/Multiconsult på vegne av Nøstet sjøfront AS og Nøstegaten 72–74 AS.

1 Vedtak

Statsforvalteren i Vestland gir Nøstet sjøfront AS og Nøstegaten 72–74 AS tillatelse til utfylling i sjø utenfor gnr. 165, bnr. 574 m fl. i Bergen kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelsen av vilkår, vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet.

2 Sammendrag av søknaden

Det planlegges utbygging av to eiendommer på Nøstet i Bergen sentrum (gnr. 165, bnr. 574 m fl.). Ansvarlig utbygger for nordre del av området er Nøstet sjøfront AS, mens Nøstegaten 72–74 AS bygger ut i sør. Planene omfatter utfylling i sjøen foran begge eiendommene, og av praktiske hensyn planlegges denne utfyllingen utført i fellesskap. Så langt framdriften er kjent per i dag, planlegges utfyllingen å starte i begynnelsen av 2025. Totalt antas det at utfyllingen, inkludert plastring, vil omfatte utfylling av inntil 8 000 m³ med stein og dekke et sjøbunnareal på ca. 2 000 m² og gi ca. 2 500 m² nytt landområde. Sjødybde er 4 – 6 meter. Utfylt område skal planeres på kote +1,0. Det planlegges bruk av stein fra utgraving av egen tomt til utfyllingen, supplert med sprengstein fra andre kilder.

Planområdet¹ utgjør 26,3 daa medregnet areal i sjø. Intensjonen med planen er å transformere eksisterende kontor- og næringsbygg i Nøstegaten til et nytt bomiljø, som åpnes mot sjøen slik at

---

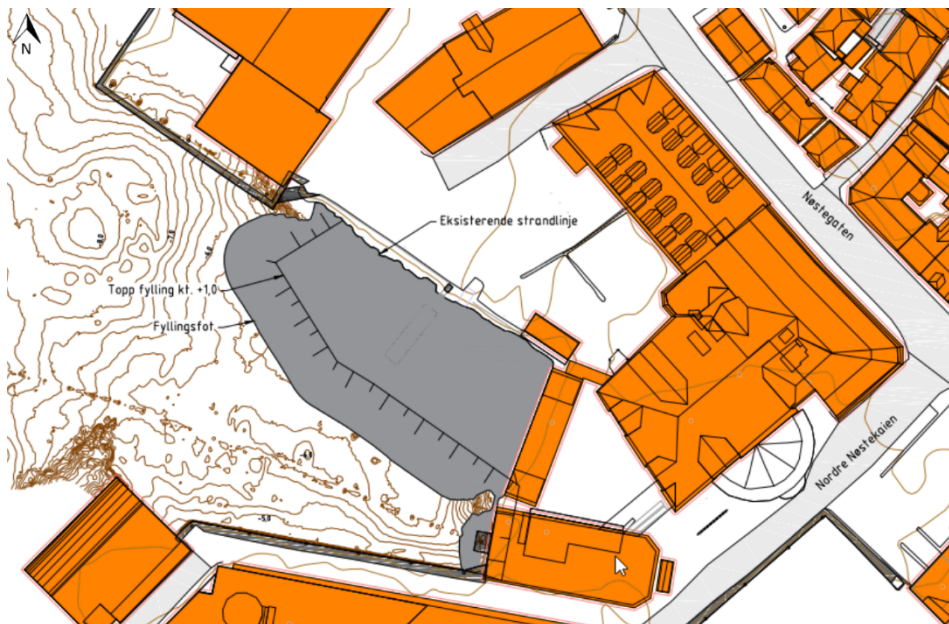
¹ Reguleringsplan for Bergenhus, Gnr. 165, Bnr. 574 m. fl., Nøstegaten, plan-ID 64310000, vedtatt 25. januar 2023, stadfestet i Statsforvalterens klageavgjørelse datert 1. september 2023.

sjøfronten blir offentlig tilgjengelig. Skissert prosjekt åpner for inntil 246 boenheter, barnehage og noe næring i form av kontor, bevertning og kulturformål. Bjørgeboden og Dokkhuset ved Dikkedokken skal bestå, det gjelder også kontorbygg og havnelager på Nordre Nøstekaien.

Figur 1 Oversiktskart som viser lokaliseringsområdet ved Nøstet, markert med stiptet svart linje innenfor rød sirkel. Kilde: Multiconsult.

Figur 2 Oversiktstegning av sjøfylling med fyllingsfot. Utfylling vist med grått felt. Kilde: Multiconsult

Utfyllingen vil skje oppå tildekningslaget (0,45 meter TBM masser) som "Renere Puddefjord" etablerte i 2018, innenfor prosjektets delfelt 5A - Dikkedokken.

Multiconsult har vurdert påvirkning på fiskeriinteresser, naturmangfold, kulturminner, tildekningslag og øvrige interesser som kan bli negativt påvirket av anleggstiltaket. Tilgjengelighet til brannbåten til Bergen brannvesen er ett av disse forholdene.

Multiconsult vurderer at risikovurderingen viser liten fare for oppvirvling og spredning av forurensning i forbindelse med de planlagte utfyllingsarbeidene, da forurensete bunnsedimenter allerede er dekket til med rene masser. Spredning av finstoff fra utfyllingsmassene vil kunne påvirke marint liv negativt, her særskilt sukkertaeskoen som er registrert rundt tiltaksområdet.

Multiconsult har foreslått avbøtende tiltak basert på risikovurdering av utfyllingen. Hovedtiltakene er bruk av siltgardin for deler av utfyllingen. Siltgarden må plasseres slik at den ikke hindrer framkommeligheten til brannbåten. Utfylling uten/utenfor siltgarden vil kunne føre til noe spredning av finstoff fra utfyllingsmassene, men dette må gjøres av hensyn til sikkerhet og beredskap og vurderes som akseptabelt ut fra miljøhensyn. Siltgarden skal plasseres slik at mest mulig av utfyllingen skjer innenfor gardenen.

Omsøkte tiltak for kontroll og overvåking er følgende (sitert søknaden):

Kartlegging japansk sjøpung

Kartlegginger av japansk sjøpung er som ferskvarer å regne. Det anbefales derfor at det utføres en undersøkelse i forkant anleggsperioden for utfylling i sjø for å sikre at det ikke har etablert seg kolonier i området. Ved mistanke om funn av japansk sjøpung må det igangsettes tiltak for å redusere risiko for spredning før arbeidene med utfylling kan starte.

Turbiditetsmålinger

I anleggsperioden skal det måles turbiditet i 1 stasjon utenfor siltgarden. Som grenseverdi for turbiditet foreslås 10 FTU/NTU over referanseverdi. Overskridelse av grenseverdien utover en periode på 30 minutter vil medføre at arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres. Dersom overskridelsene skyldes arbeidene, kan arbeidene ikke starte opp igjen før turbiditeten er nede på stabile nivåer under grenseverdien

Sluttkontroll

For å kontrollere at tiltaket ikke har ført til økt forurensning av tildekningslaget utenfor fyllingsfoten, planlegges det å ta prøver av tildekningslaget før og etter gjennomført tiltak. Det vil bli tatt prøver i 2-3 punkt før utfyllingen starter, og deretter prøver i de samme punktene når tiltaket er gjennomført.

Prøvene vil bli tatt av de øverste 0-10 cm av sedimentene, og de vil bli analysert for innhold av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH16 EPA), polyklorerte bifenyler (PCB7), tributyltinn (TBT), og de uorganiske stoffene arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel og sink. Samtidig bestemmes tørrstoffinnholdet, innhold av totalt organisk karbon (TOC) og finstoffandel mindre enn 2 og 63 µm.

Det er satt følgende miljømål for gjennomføring av anleggsarbeidene:

- Tiltaksarbeidene i sjø ikke skal føre til spredning av forurensning som kan være skadelig for miljøet i resipienten eller føre til forringelse av økologisk og kjemisk tilstand.
- Tiltaket skal ikke føre til skader på tildekningslaget utenfor foten av den nye fyllingen.

3 Høringsuttalelser

Søknaden ble sendt offentlige instanser og har lagt ut til offentlig høring i perioden 3. november til 8. desember, med utsatt frist for uttale etter forespørsel fra Bergen kommune til 22. desember 2023.

Vi mottok fire uttalelser fra hhv. Bergen havn, Fiskeridirektoratet, Bergens Sjøfartsmuseum og Bergen kommune ved Bergen brannvesen og Renere havn Bergen. Multiconsult på vegne av søker kommenterte uttalepunktene i brev datert 25. januar 2024.

Under følger en oppsummering av uttalelsene. I uttalen fra Bergen kommune som var mest omfattende er Multiconsults svar markert med blå skrift.

1.1.1 Bergen kommune (3. januar 2024)

Byrådsavdeling for byutvikling innhentet merknader til søknaden fra Bergens brannvesen og Bymiljøetaten ved Renere havn Bergen og Byrådets forslag til uttale ble vedtatt i Byrådsmøte 21. desember 2023. Tiltaket vil også kreve tillatelse etter plan- og bygningsloven og dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan, men høringsuttalelsene gjelder behandling av saken etter forurensningsloven.

Bergen brannvesen (20. desember 2023):

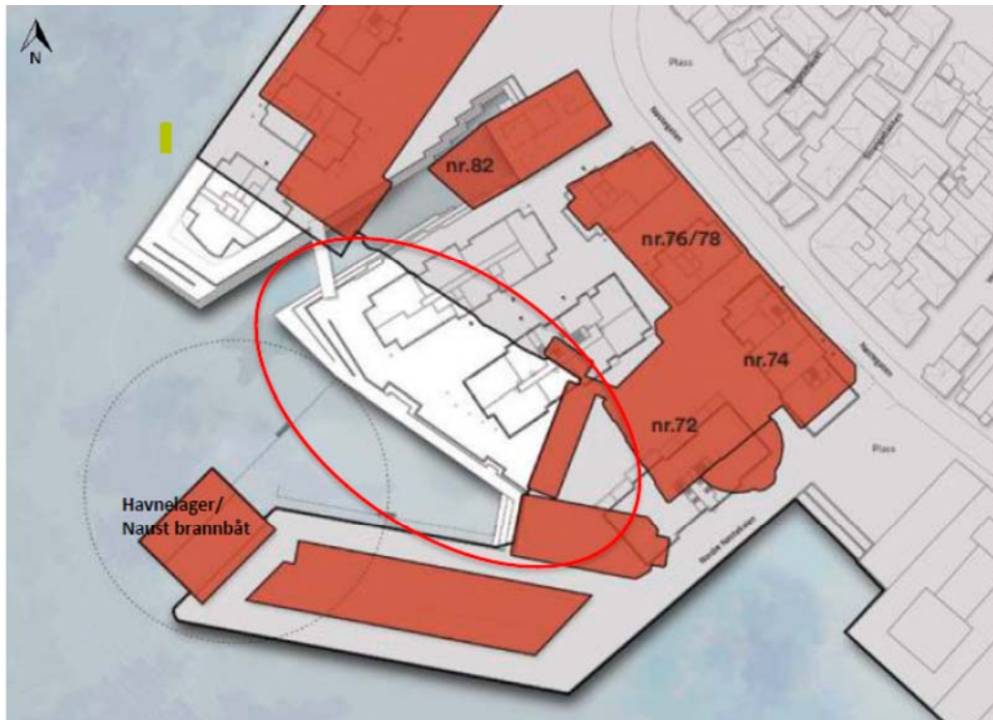
Bergen brannvesen opplyser at de benytter Nordre Nøstekai 165/872 til sine brannbåter, Sjøbrand og Springerer. Sjøbrand er lokalisert i tilknytning til Sandviken brannstasjon (Kristiansholm), men ved dårlig vær i Sandviken er Nordre Nøstekai nødhavn, og vedlikehold for Sjøbrand utføres her. Når det fryser på ved hovedstasjonen blir Springerer som er lokalisert der, flyttet til Nordre Nøstekai. For Bergen brannvesen er det svært viktig at tilkomsten her blir bevart og at det legges til rette for tilkomst av større kjøretøy ned til kaien både i anleggsperioden og ved ferdigstilling av plan. Utfylling i planområdet må ikke være til hinder for brannbåten eller kjøretøy.

Svar: Dette tas til etterretning og vil bli fulgt opp i anleggsfasen.

Bergen brannvesen forutsetter at planområdet tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy, samt tilstrekkelig slokkevannskapasitet. Tilkomst for brannvesenet må ikke forringes til eksisterende bebyggelse i og rundt planområdet.

Svar: Tilrettelegging av planområdet for Bergen brannvesen vil bli beskrevet i rammesøknad iht. plan- og bygningsloven.

Ifølge Bergen brannvesen vil de allerede slite med svingradiusen til Sjøbrand bare ved det skisserte tiltaksområdet, jf. Figur 1. I tillegg antar de at tilkomsten vil bli redusert betraktelig siden utfyllingen planlegges ved bruk av lekter og siltgardin. Ved et slikt tiltak vil nøstet bli utilgjengelig i perioden tiltaket pågår, og brannbåten må ha en alternativ plassering.

Bilde 3: Viser ca. plassering av tiltaksområde i sjø vist med rød sirkel. Den viser også manøvreringsradius for brannbåten på 35 m for å ha sikker adkomst til nøstet (avhengig av vær).

Figur 3 Bilde 3 fra høringsinnspill fra Bergen brannvesen, datert 20. november 2023.

Dersom tiltaksperioden kan begrenses til perioden mai–september, og kaien på Kristiansholm er tilgjengelig i hele byggeperioden, trenger Bergen brannvesen:

- Et kaiområde som gir nødhavn for vær og vind
- Plass til 2 brannbiler til området og god tilkomst for bilene
- Innenfor iht. utrykningstid
- Tilgang på landstrøm og vannuttak
- Skiltplan

Svar: Utlegging av masser er planlagt ved hjelp av gravemaskin med lang stikke. Dette vil enten utføres fra land, eller fra lekter på sjø. Dersom arbeidet skal utføres fra lekter, er det planlagt utført i perioden mai til september. I denne perioden forutsettes det at en enes med Bergen brannvesen om en midlertidig omplassering av brannbåtenes nødhavn i henhold til beskrivelse fra Bergen brannvesen.

Siltgardin må plasseres slik at den ikke hindrer framkommeligheten til brannbåten, og er derfor kun planlagt benyttet for deler av utfyllingen. Øvrige deler må legges ut uten en siltgardin. Tiltaket er per dato planlagt til å starte våren 2025 og pågå i ett år.

I søknaden er det beskrevet at oljeforurensning/-søl fra anleggsmaskiner kan forekomme i forbindelse med arbeidet. Bergen brannvesen forventer at entreprenøren etablerer en beredskap for akutt forurensning.

Svar: Som beskrevet i søknaden skal entreprenøren ha en beredskapsplan for å håndtere eventuelle uhellsutslipp.

Bymiljøetaten (Renere havn Bergen) ser to hovedutfordringer med tanke på sjøbunnsforurensning: A) Arealet som skal fylles ut, og B) Utfyllingsmassene som skal benyttes. Når det gjelder arealet som skal fylles ut anser ikke Bymiljøetaten det å legge ytterligere masser på toppen av TBM-laget som en risiko for å oppnå miljømålene i søknaden. Det forutsettes at massene skal legges skånsomt ut.

Svar: Det er planlagt skånsom utlegging av massene.

Når det gjelder utfyllingsmassene som skal benyttes, ønsker tiltakshaver å benytte stein som hentes fra landsiden av tiltaket. Basert på opplysningene gitt i høringsdokumentene finner Bymiljøetaten det vanskelig å ta stilling til forurensningsgrad av disse massene, men antar at det er snakk om forurensede masser i og med at det skal leveres en tiltaksplan. Denne ønsker Bymiljøetaten til gjennomlesing i forkant av oppstart.

Bymiljøetaten bemerker videre at det av dokumentene framgår at finstoff skal skilles fra massene, men at det ikke framgår hvordan og hvor denne sorteringen skal gjennomføres. Etaten mener det viktigste er at forurensning ikke føres til sjø, og at avbøtende og risikoreduserende tiltak som etablering av tett dekke, avrenning til renseanlegg og kontroll på utslippsvann må vurderes. Dersom det er PAH/olje i massene, må eventuell avrenning håndteres før den havner i sjø. Dette vurderes som spesielt viktig ettersom tiltakshaver ikke vil kunne etablere tett siltgardin, om brannbåten skal ha tilkomst i tiltaksperioden. Det må utarbeides en beredskapsplan som beskriver tiltak for å unngå oljesøl fra anleggsmaskiner, samt hvilke tiltak som må iverksettes dersom oljesøl fra anleggsmaskiner likevel må håndteres.

Med grunnlag i gitte opplysninger, konkluderer Bymiljøetaten med at det er sannsynlig at tiltaket vil kunne rekontaminere ny ren sjøbunn, med forurenset finstoff fra massene som skal benyttes til utvidelsen av landarealet. Bymiljøetaten anser spredning av miljøgifter fra landarbeidene, og spredning fra finstoff i de stedlige (og antatt forurensede) massene som legges i sjø, for å medføre fare for at miljømålene som listes i Multiconsult-rapportens kapittel 6 ikke nås.

Svar: Det stemmer at det er påvist forurensede masser på land. I og med at det er to utbyggere i området, er det utarbeidet to tiltaksplaner for planlagte arbeider på dagens landområder (se vedlegg).

Utførte undersøkelser har vist at forurensningsgraden varierer, fra høy forurensningsgrad i en del av de eldre fyllmassene/antatt gammel sjøbunn, til lav forurensningsgrad i fyllmasser fra de siste utfyllingstrinnene midt på 1980-tallet (hovedsakelig nikkell i tilstandsklasse 2 (forurenset grunn) i en del av de analyserte prøvene). Det er ikke påvist høyt innhold av olje i massene. Det er ikke påvist høyt PAH-innhold i masser som er aktuelle å bruke til utfylling.

På grunn av rekkefølgen av de planlagte arbeidene er det lite trolig at det blir aktuelt å bruke masser fra Nøstet Sjøfront sin eiendom til utfylling, da utfyllingen skal skje før det er planlagt å starte gravearbeider på land. Det vil derfor være behov for å hente eksterne steinmasser til utfyllingen.

På eiendommen til Nøstegaten 72–74 er planen å først senke terrengnivået til mellom ca. kote +0,7 og +1 før installering av peler. Deretter vil det bli gravd videre til kote 0 i områder der det skal bygges kjeller. Dagens terrengnivå ligger på ca. kote 1,5–2. Disse gravemassene, ned til ca. kote 0, planlegges behandlet i et jordsorteringsverk som plasseres på tomten. Utførte miljøgeologiske grunnundersøkelser har påvist forurensning i inntil tilstandsklasse 3 i dette laget (se kapittel 4.3 i vedlagte rapport 10248244-01-RIGmRAP-001). Forurensning i massene vil være knyttet til finstoffet, og kun stein i fraksjon større enn 32 mm vil bli benyttet til utfylling. Finstoffet vil bli kjørt bort og levert godkjent mottak. Jordsorteringsanlegget vil bli etablert på ca. kote +0,7, og vil hele tiden bli stående på dette nivået.

Kravet om etablering av tett dekke (her forstått som betongdekke/-plate) vurderes som for strengt ut fra den påviste forurensningsgraden og risikoen for spredning av forurensning med det planlagte arbeidet. Det skal ikke tilføres vann under sortering, og det er derfor ventet lite avrenning fra massen. Ved fare for spredning av støv kan det bli aktuelt å fukte massene. Utsortert finstoff vil bli plassert på et underlag av sand/grus slik at partikler fanges opp før eventuelt vann infiltrerer i bakken. Nedbør som faller på

området, vil infiltrere i grunnen. Sorteringsverket skal plasseres slik at sorteringen foregår lengst mulig unna sjø- fronten, og det dermed blir en barriere av løsmasser mot åpen sjø.

Med de avbøtende tiltakene som planlegges, vurderes det å være liten fare for spredning av forurensning med de planlagte tiltakene.

Som beskrevet i søknaden skal entreprenøren ha en beredskapsplan for å håndtere eventuelle uhellsutslipp av olje fra anleggsmaskiner.

Bymiljøetaten mener følgende momenter må fokuseres på i det videre arbeidet med saken:

A. Kontroll

Det er behov for kontroll på massene som skal brukes til utfylling. Det må sikres at:

- a. risiko for spredning av forurensning fra finstoff i massene minimeres
- b. risiko for spredning av oljeforurensning minimeres
- c. prøvetakingsplan for masser som skal benyttes utarbeides
- d. finstoff sorteres ut fra stedegne masser, uten avrenning til sjø
- e. eventuelle skyteledninger i massene samles opp, for å unngå spredning til sjø.

Svar: Før arbeidene starter vil det bli utarbeidet en plan for kontroll og overvåking. Aktuelle kontrolltiltak av masser som planlegges benyttet til utfylling kan f.eks. være bilder av massene som dokumenter at finstoffet er sortert ut, samt jevnlig stikkprøver der utsortert stein vaskes og andel eventuelt gjenværende finstoff i massene undersøkes. Så lenge massene er uten finstoff vil det ikke være aktuelt med kjemiske analyser. Massene som ble benyttet i siste utfyllingstrinn på midten av 1980-tallet er trolig TBM-masser fra byggingen av Fløyfjellstunnelen. Det er derfor ikke innhold av skyteledninger i massene.

B. Siltgardin

Det må vurderes om det kan benyttes tett siltgardin under risikofylte operasjoner, men der beredskapshensyn i forhold til behov for utrykning av brannbåt ivaretas.

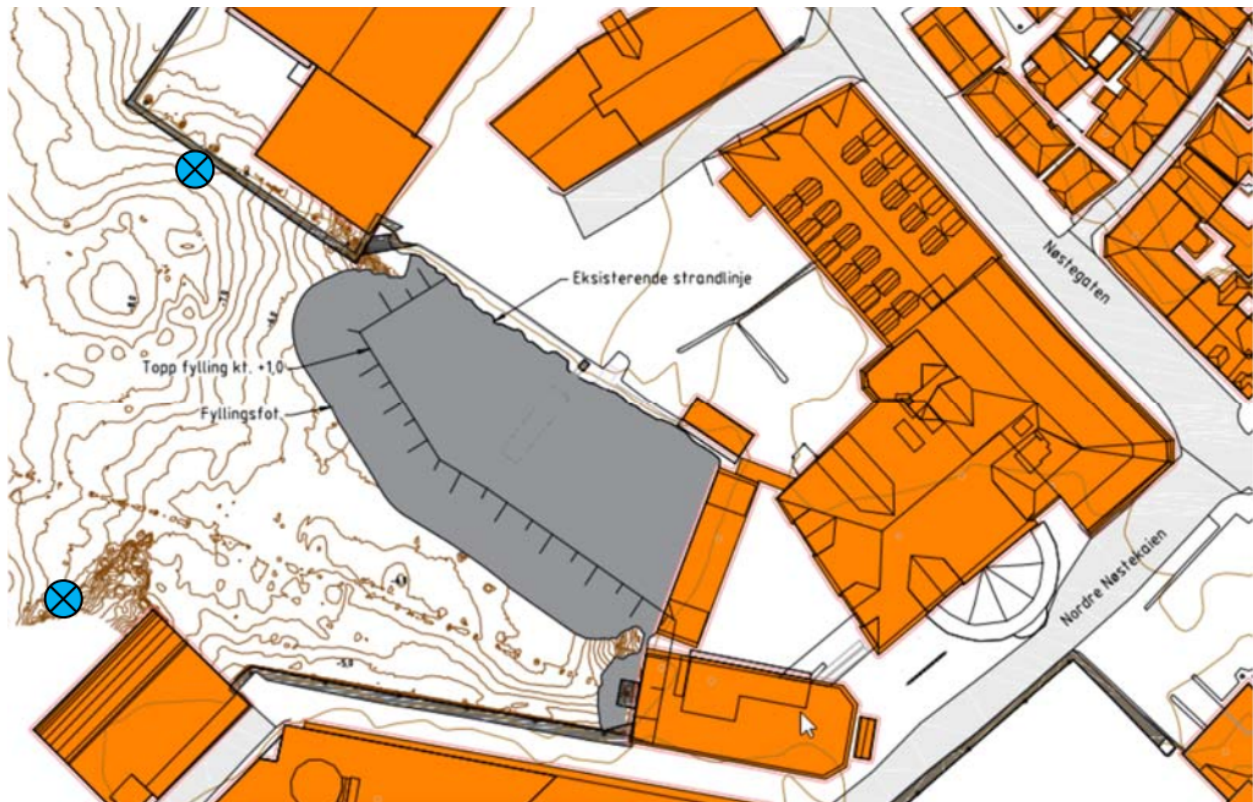
Svar: Per i dag er det ikke identifisert særlige risikofylte operasjoner ved det planlagte arbeidet, men dette vil bli løpende vurdert. Siltgardin kan eventuelt benyttes dersom hensynene til brannbåten er ivaretatt.

C. Sedimentfeller

Det må utplasseres sedimentfeller for å sjekke om det har foregått spredning av forurensning.

Renere Havn Bergen ønsker innsyn i resultatene dersom slike benyttes.

Svar: Dersom det stilles krav om bruk av sedimentfeller, foreslås det to stasjoner med ca. lokalisering som vist på kartskissen i Figur 2.

Figur 4 Multiconsults forslag til plassering av sedimentfeller (blå rundinger)

D. Resultatkontroll

Multiconsult må oversende sluttkontroll av resultat (planlagt 2–3 punkt før og etter utfylling), på lokalteter som Renere Havn Bergen foreslår.

Svar: Resultater av sluttkontroll kan oversendes, men vi foreslår at tiltakshaver ved sin miljørådgiver utarbeider forslag til plassering av prøvepunkt, og at Renere Havn Bergen får disse oversendt til vurdering/uttale før start utfylling.

1.1.2 Bergens sjøfartsmuseum (23. november 2023)

1.1.3 Bergens Sjøfartsmuseum kjenner ikke til marine kulturminner som kan bli berørt av tiltaket.

1.1.4

1.1.5 Museet gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet dersom en under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli påvirket av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Arbeidet må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Bergen havn (7. desember 2023)

Bergen havn skriver at forutsatt at brannbåten sikres en manøvreringsradius på minst 35 meter for sikker adkomst til båtens naust så ser ikke Bergen havn noen konflikt med de hensynene de skal ivareta etter havne- og farvannsloven. De minner på at tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven.

1.1.6 Fiskeridirektoratet (7. november 2023)

1.1.7 Sitat:

"Multiconsult har vurdert påvirkning på fiskeriinteresser, naturmangfold og øvrige interesser som kan bli negativt påvirket av anleggstiltaket. I deres rapport framgår det at det ikke er registrert fiskeri- eller akvakulturinteresser som tilsier at utfylling av masser vil representere et vesentlig konfliktpotensial. Fiskeridirektoratet har ikke merknader til dette.

I forbindelse med kartlegging utført for KU-naturmangfold for tiltaksområdet, ble det avdekket et område på ca. 16 000 m² sukkertareskog, skriver Multiconsult. I KU gis det marine naturmangfoldet svært stor verdi med bakgrunn i forekomsten av sørlig sukkertareskog med utbredelse over 10 000 m². Multiconsult foreslår som avbøtende tiltak bruk av siltgardin for deler av utfyllingen, kombinert med turbiditetsmålinger og sluttkontroll. Fiskeridirektoratet ber om at Multiconsult sitt forslag blir etterfulgt av hensyn til det marine miljøet og bevaring av sukkertareskog."

4 Statsforvalterens begrunnelse for tillatelsen

4.1 Rettslig grunnlag

Hovedregelen i forurensningsloven er at forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er lovlig uten tillatelse når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig", jf. forurensningsloven § 8, første ledd nr. 3. Statsforvalteren har vurdert at forurensningspotensialet ved utfylling i sjø medfører en forurensning som ikke er normal/vanlig etter art og omfang og dermed kreves det tillatelse etter lovens § 11.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriftens § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøving etter forurensningsloven.

4.2 Annet lovverk

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelser etter forurensningsloven dersom omsøkt tiltak er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, jf. fl § 11.

Bergen kommune skriver i sin uttale at tiltaket vil også kreve tillatelse etter plan- og bygningsloven og dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan. Plan- og bygningsetaten opplyser at utfyllingen er i strid med arealformålet i gjeldende reguleringsplan og krever dispensasjon. Kommunen skriver at det ikke er til hinder for at vi kan behandle saken etter forurensningsloven, med forbehold om at tillatelsen ikke kan benyttes før saken er avklart etter plan- og bygningsloven. Kommunen presiserer at kommunens uttalelse er begrenset til søknad om tillatelse etter forurensningsloven og må ikke oppfattes som en foregripelse av påkrevd behandling etter plan- og bygningsloven. Nødvendig tillatelse og dispensasjon etter plan- og bygningsloven behandles som vanlig når søknaden foreligger.

Støy fra anleggsarbeidet blir håndtert etter plan- og bygningsloven av Bergen kommune som myndighet, etter bestemmelser om støy under bygge- og anleggsperioden satt i bestemmelse § 2.4.2 i gjeldende reguleringsplanen.

4.3 Vår vurdering av søknaden og mottatte uttaler

4.3.1 Generelt

Statsforvalteren vurderer at søknaden med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi mener å ha tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak i saken.

Utfyllingen skal skje oppå tildekkingslaget innenfor "delområde Dikkedokken 5A" der sjøbunnen er dokumentert² ikke forurenset. Så det er ikke fare for spredning av forurensning fra finstoff fra sjøbunn. Hovedutfordringene i prosjektet er å redusere fare for skade på tildekkingslaget utenfor fyllingsområdet og opprettholde beredskapen til Bergen brannvesens brannbåter.

Søker har utført en risikovurdering for tiltakene basert på mulig forurensning og negativ påvirkning på resipienter med hensyn til marint mangfold, fiskeriinteresser mv. På dette grunnlaget er det foreslått avbøtende tiltak og rensekrav/grenseverdier ved gjennomføring av tiltaket. De fleste av de foreslåtte avbøtende tiltakene tas inn som vilkår i tillatelsen.

Vi har fått gode innspill gjennom uttalen fra Bergen kommune og vi tar flere av kommunens forslag inn som juridisk bindende vilkår for arbeidsutførelsen. En gjennomgang av vurderingene er gitt nedenfor.

4.3.2 Ivaretagelse av tildekkingslaget i Puddefjorden

Figur 5 Blå skraver viser tildekkingslag over forurenset sjøbunn, etablert 2018. Renere Puddefjord prosjektet. Oransje ring viser planlagt utfylling i sjø.

Utfyllingen over 2 000 m² sjøbunn som fikk nytt topplag i 2008 vurderes ikke å være i konflikt med miljømålene til Renere Puddefjord prosjektet. Å redusere fare for forurensning av tildekket sjøbunn utenfor fyllingsfot til et akseptabelt nivå er det viktigste hensynet i prosjektet. Vi tar med vilkår om

² "4- årskontroll etter sedimenttiltak i Puddefjorden" Cowi november 2022

bruk av sedimentfeller for å sjekke eventuell spredning av forurensning og vilkår om ansvar for å "reparere" tildekkingslaget dersom sluttrapporten indikerer at tildekkingslaget er skadet/ødelagt pga. utfyllingen.

Til utfylling planlegges å bruke oppgravde masser fra egne tomter supplert med ekstern sprengstein. I e-post fra Multiconsult 15. februar 2024 opplyses det at både Nøstet Sjøfront og Nøstegaten ønsker å bruke inntil 2 500 m³ hver fra egne tomter, altså inntil 5 000 m³ fra egne tomter og ca. 3 000 m³ sprengstein fra ekstern leverandør.

I tomtene er det påvist forekomster av forurenset grunn. Håndtering av gravemasser i prosjektet, herunder hvordan skille forurensete masser fra rene masser, har Bergen kommune gitt nærmere vilkår³ for i sine to vedtak etter forurensningsforskriften § 2-8, der kommunen godkjente tiltaksplanene for de to eiendommene. Det er i tiltaksplanene⁴ beskrevet at gravemasser med kornstørrelse større enn 25 mm som sorteres fra i et mobilt jordsorteringsanlegg, kan disponeres som rene masser dersom de ikke har synlig belegg av olje og tjære. Slik vi leser tiltaksplanene er det usikkert hvor mye av gravemassene som er egnet til å benytte i en utfylling i sjø siden bl.a. større arealer ikke er prøvetatt pga eksisterende bygg på eiendommene (som delvis skal rives) og delvis manglende opplysninger om de ulike massene som er på eiendommene sin opprinnelse og beskaffenhet. Det å gjenbruke mest mulig overskuddsmasser innad i anleggsprosjekter er i tråd med regjeringens mål, bl.a. nedfelt i *Nasjonal strategi for ein grøn, sirkulær økonomi*, der en ønsker i større grad å gjenbruke masser, for å redusere behov for uttak av nytt mineralisk råstoff. Vi setter som vilkår at detaljene i metode for produksjon av egnede utfyllingsmasser (rutinene) som er uten finstoff/miljøgifter beskrives i plan for overvåking og kontroll som skal sendes inn før tiltaket starter.

Vi setter også som vilkår at plan for prøvetaking av sjøbunnen utenfor fyllingsfot undersøkes før og etter at tiltaket er ferdigstilt sendes Bergen kommunes Renere havn organisasjon for merknader før det sendes oss. Dette gjelder bruk av ROV el. lignende og plassering/antall prøvepunkter i eksisterende sjøbunn.

Vi har i vilkår fastslått at dersom sluttrapporten viser at deler av tildekkingslaget må repareres/utbedres som følge av økt forurensning i topplaget og/eller skader i tykkelse, så vil tiltakshaver bli holdt ansvarlig for utbedring av tildekkingslaget. Dette vil imidlertid skje som et eget pålegg etter forurensningsloven § 7, 4 ledd for å sikre tilsvarsrett til forvarsel og klageadgang på et eventuelt vedtak.

Vi vurderer at delvis bruk av siltgardin (av hensyn til brannbåtene) kombinert med turbiditetsmåling med stans i utfyllingsarbeidene ved overskridelse av gitt alarmgrense vil redusere fare for forurensning fra selve utfyllingen til et akseptabelt nivå.

4.3.3 Hensyn til brannbåtene og beredskap til redningsdykkertjenesten

Bergen brannvesen beskriver en rekke ulike forhold som må være på plass/sikret under anleggsarbeidene i dette prosjektet for å sikre beredskapen til de to brannbåtene Sjøbrand og Springerer, når beredskapshavnen (nøstet) på Nordre Nøstekai 165/872 må benyttes pga. dårlig værforhold (bl.a. is) på båtenes faste plassering (Brannstasjonen i Store Lungegårdsvann og flytebrygge Kristianholm i Sandviken). Redningsdykkertjenesten til Bergen brannvesen er den eneste i kommunen, og den eneste døgnbemannede tjeneste (24//365) i

³ "Godkjenning av tiltaksplan Nøstegaten 76" – Bergen kommune plan- og bygningsetaten 11. februar 2024 (2024/10393) og "Godkjenning av tiltaksplan Nøstegaten 74" – Bergen kommune plan- og bygningsetaten 11. februar 2024 (2023/18159)

⁴ Tiltaksplan for håndtering av forurenset grunn- Nøstegaten 72-74. Multiconsult 21. desember 2023 og Miljøgeologiske grunnundersøkelser. Datarapport og tiltaksplan – Nøstet Sjøfront Multiconsult 2. oktober 2023

Vestland fylke. Behov for nødhavn for brannbåtene er erfaringsmessig i perioden oktober til april og en lekter liggende inne i bukta for å fylle ut stein vil ikke kunne la seg kombinere med brannbåtenes behov for manøverplass inn og ut av naustet. Vi tar derfor med vilkår om tidsbegrensninger i bruk av lekter i samsvar med uttale fra Bergen brannvesen, og at utfylling i perioden oktober – april primært skal skje fra land. Det samme gjelder bruk av siltgardin i sjøområdet som vil være i konflikt med brannbåtenes manøverbehov i perioden nødhavnen skal være operativ. Når det gjelder brannvesenets behov for fasiliteter på land knyttet til nødvendig adkomst med brannbiler for utrykning med brannbåt så må dette reguleres gjennom plan- og bygningsloven av Bergen kommune.

5 Vannforskriften og naturmangfoldloven

5.1 Vannforekomsten

Utfyllingsområdet ligger i vannforekomsten Byfjorden indre del. Vannforekomsten er klassifisert som beskyttet kyst/fjord og har vannforekomst-ID 0261010800-4-C. Resipienten er vurdert til å ha moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand.

5.2 Påvirkning på vannforekomsten og avbøtende tiltak

Utfylling i sjø kan påvirke vannforekomsten dersom partikler fra utfyllingsmassene og sjøbunnen blir spredt. Partiklene kan gjøre skade på det marine nærmiljøet i form av nedslamming, og kan ha negativ påvirkning på blant annet fisk, redusert næringstilgang og reduksjon eller bortfall av bunnlevende organismer, samt næringssøk for fugl.

Ved bruk av siltgardin, overvåking med turbiditetsmåler, og kontroll av utfyllingsmassene, vil faren for forurensning og negativ påvirkning bli redusert til et akseptabelt nivå.

5.3 Vurdering

Statsforvalteren har vurdert tiltaket etter vannforskriftens bestemmelser. Foringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig liten påvirkning og at tilstanden i resipienten vil gjenopprettes og bedres når utslippet opphører. Svingninger i tilstanden til vannforekomster som følge av anleggsarbeid gir adgang for unntak.

5.4 Oppsummering

Statsforvalteren mener at med de avbøtende tiltakene kreves i tillatelsens vilkår så vil man redusere risiko for spredning av partikler og andre negative påvirkning til et akseptabelt nivå.

Både forurensingssituasjonen og naturmangfoldet er kartlagt, og kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er dermed oppfylt. Kunnskapsgrunnlaget for tiltaket er vurdert som tilstrekkelig, og føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven er ivaretatt ved at tiltaket er regulert med vilkår etter forurensningsloven.

Kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å avgrense skade på naturmangfoldet vil bli oppfylt når arbeidet blir utført i samsvar med vilkår i tillatelsen, jf. naturmangfoldloven § 12.

6 Gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften kapittel 39. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken tar vi gebyr

etter sats 6. Gebyret vil da være 38 900 kroner for behandling søknaden, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

7 Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrsats, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes

Med hilsen

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi med vilkår til:

Bergen kommune
Bergen kommune ved Renere havn Bergen
Bergens Sjøfartsmuseum
Fiskeridirektoratet
Bergen Havn
Mad Arkitekter
Bergen Brannvesen
Multiconsult

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø utvidelse av landareal Nøstet i Bergen for Nøstet sjøfront AS og Nøstegaten 72-74 AS

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad 23. oktober 2023 samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Hvis virksomheten ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Virksomheten bør først kontakte forurensningsmyndighetene for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen har trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndighetene kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	NØSTEGATEN 72-74 AS
Sted/gateadresse	c/o OBOS BBL, Postboks 6666 St.Olavs plass
Postadresse	0179 Oslo
Org. nummer	986 115 714, tilhører 986 092 250
NACE-kode og bransje	41.109 - Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Elementsnummer
2024.0148.T	4601.0983.01	2023/16010

Tillatelsen gitt første gang: 28. februar 2024	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Sissel Storebø seksjonsleder		Magne Nesse senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår	Endringer

Innhold

1	Tillatelsen omfatter.....	4
1.1	Omfang	4
1.2	Varsel om oppstart.....	4
2	Generelle vilkår	4
2.1	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.2	Plikt til forebyggede vedlikehold	4
2.3	Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.4	Endring av tillatelsen.....	5
2.5	Ansvar.....	5
2.6	Kulturminne i sjø.....	5
2.7	Behandling etter annet lovverk.....	5
2.8	Internkontroll	5
2.9	Beredskap mot akutt forurensning	6
3	Vilkår for utføring av anleggsarbeider i sjø	6
3.1	Kontroll av utfyllingsmasser.....	6
3.2	Samarbeid med Bergen brannvesen.....	7
3.3	Tidsavgrensninger.....	7
3.4	Partikkelsperre	7
3.5	Turbiditetsmålinger.....	7
3.6	Aktsomhet ovenfor havnespy	7
4	Avfall.....	8
4.1	Generelle krav	8
5	Overvåking og kontroll, og rapportering til Statsforvalteren	8
5.1	Miljøriskovurdering.....	8
Tiltakshaver har lagt en miljøriskovurdering for anleggsarbeidene, som skal holdes oppdatert.		8
Miljøriskovurderingen skal omfatte alle forhold ved tiltaka i sjø som kan medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader. Miljøriskovurderinga danner grunnlag for kontroll- og overvåkingsplanen.....		8
5.2	Plan for kontroll og overvåking.....	8
5.3	Kontroll / prøvetaking og eventuell reparasjon av tildekningslag.....	9
5.4	Sluttrapport	9
6	Tilsyn.....	9

1 Tillatelsen omfatter

1.1 Omfang

Tillatelsen gir vilkår for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning fra anleggsarbeider i sjø for etablering av 2 500 m² nytt landområde basert på utfylling av 8 000 m³ masser i sjø over 2 000 m² sjøbunn. Formålet er å transformere eksisterende kontor- og næringsbygg i Nøstegaten til et nytt bomiljø i samsvar med reguleringsplan for tiltaket. Utfyllingen skal skje på/ved eksisterende tildekkingslag på sjøbunnen i Puddefjorden etablert av Bergen kommune i 2018 som et isolerende topplag for å ta miljøgifter i sjøbunnsedimentene ut av sirkulasjon.

Tillatelsen gir bl.a. vilkår for:

- Utfylling av masser i sjø fra land og fra lekter utenfor gnr./bnr. 165/574 m fl. i Bergen kommune
- Avbøtende tiltak under utfylling, siltgardin og turbiditetsmålinger
- Utsortering av ikke forurensede egnede masser fra gravemasser fra planlagte grunnarbeider til utfylling
- Undersøkelser av tildekkingslaget utenfor fyllingsfot etter utført tiltak for å avdekke evt. skade og vilkår for reparasjon av tildekkingslaget dersom skader påvises.

Utfyllingen skal skje innenfor areal godkjent av Bergen kommune etter plan- og bygningsloven.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Endring av tillatelsen

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.5 Ansvar

Virksomheten er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir overholdt. Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Virksomheten plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.6 Kulturminne i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finn skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminne. Dersom kulturminne på sjøbunnen kan bli påvirket av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Virksomheten må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.7 Behandling etter annet lovverk

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder tiltaket, for eksempel forurensningsforskriften kapittel 2, havne- og farvannsloven og plan- og bygningsloven. Denne tillatelsen kan ikke benyttes før tiltaket er endelig godkjent etter plan- og bygningsloven av Bergen kommune.

2.8 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven² og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan føre til forurensning og kunne gjøre rede for risiko. På basis av risikoanalyse skal virksomheten sette i verk risikoreduserende tiltak som skal dokumenteres i skriftlige rutiner. Det er i tillatelsens øvrige vilkår spesifisert noen konkrete rutiner som skal være på plass, men listen er ikke uttømmende.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

---

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

2.8.1 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvik håndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.8.2 Krav til kompetanse

Virksomheten plikter å se til at den som til ei hver tid fyller ut, transporterer eller på annen måte håndterer masser, har internkontrollsystem i tråd med vilkår 2.8. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om rensaneanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

2.9 Beredskap mot akutt forurensning

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påverknad av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av forurensningen.

Virksomheten skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endrede forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsett av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvalteren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring av anleggsarbeider i sjø

3.1 Kontroll av utfyllingsmasser

Tiltakene omtalt i denne tillatelsen skal utføres på en slik måte at finpartikulært materiale fra utfyllingsmasser i minst mulig grad blir spredt.

Det skal benyttes mest mulig rene masser til utfylling i sjø. Kontrollrutiner for at utfyllingsmasser som utsorteres av gravemasser på eiendommene i størst mulig grad er uten forurenset finstoff og annen forurensning skal beskrives kontroll og overvåkningsplan som sendes Statsforvalteren før oppstart, jf. vilkår 5.1.

Dersom det skal brukes sprengstein til utfylling sprengt med plastbelagte tennere som flyter skal det iverksettes tiltak (rutiner³) for å samle opp mest mulig plast før utfylling, samt rutiner for oppsamling av plast som havner i sjøen, herunder undersøkelser og evt. opprydding av områder nær tiltaksområdene.

---

³ Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø. Faktaark M-1085/2018 Miljødirektoratet
Løye nr. 2024.0148.T
Løye gitt: 28.02.2024 | Sist endra:

3.2 Samarbeid med Bergen brannvesen

Utfyllingsarbeidene i sjø kan forårsake problemer for Bergen brannvesen og deres oppgave med å opprettholde beredskap for døgnbemannet redningsdykkertjeneste. Tiltakshaver og utførende entreprenører må etablere samarbeid med Bergen brannvesen for utførelse av tiltaket og innarbeide føringer fra brannvesenet i sin internkontroll og sine rutiner for arbeidsutførelse, jf. vilkår 3.3 om bruk av lekter og 3.4 om bruk av siltgardin.

Skulle det oppstå situasjoner der Bergen brannvesen mener anleggsarbeidene i sjø har uheldige konsekvenser for beredskapen og ikke blir hørt, så skal slike saker bringes inn til Statsforvalteren for avgjørelse.

3.3 Tidsavgrensninger

I perioden oktober – april skal utfylling i sjø primært skje fra land og lekter ikke benyttes av hensyn til brannbåtenes manøverbegreb. Evt. endringer skal være avklart med Bergen brannvesen, jf. vilkår 3.2.

3.4 Partikkelsperre

Det skal brukes siltgardin rundt utfyllingsområdet i perioder der siltgardin ikke er i konflikt med brannbåtenes manøverbegreb. Siltgardin skal forankres i bunn. Det skal brukes siltgardiner som er egnet for de lokale forholdene. Det skal føres jevnlig kontroll for å sjekke at siltgardinene fungerer etter hensikten. Videre beskrivelse av valg av siltgardin og oppfølging av siltgardinene er gitt i fagrapport fra Statens vegvesen⁴.

3.5 Turbiditetsmålinger

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁵.

Partikkelkonsentrasjonen utenfor partikkelsperrene i tiltaksområdet skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 NTU/FTU i en periode på mer enn 30 minutt. Ved oppnådd alarmgrense skal arbeidene stoppe, og dersom overskridingen skyldes tiltakene skal det utføres avbøtende tiltak.

Håndtering av alarmer skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.8 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon ervervet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner eller målinger viser at måler ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal målerne flyttes.

3.6 Aktsomhet ovenfor havnespy

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og forårsaker store problemer for marine miljø og næringer. Arten vokser blant annet på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Arten spres via skipsfart, særlig inne i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan også spres til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk, blåser og andre flyteobjekter i sjøen. Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til *forskrift om fremmede organismer* § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av

⁴ Siltgardiner. Funksjon, tilpassing og oppfølging. Rapport nr. 205 - 2013

⁵ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433
Løye nr. 2024.0148.T
Løye gitt: 28.02.2024 | Sist endra:

fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy må [meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy blir bekreftet, skal observasjonen [rapporteres til Artsdatabanken](#), og det må iverksettes tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i samsvar med [veiledning gitt av Sjøfartsdirektoratet](#).

Det skal utføres kartlegging av eventuell havnespy med ROV el. lignende i forkant av oppstart utfylling. Dersom havnespy oppdages skal Statsforvalter kontaktes og orienteres om hvilke tiltak som blir iverksatt for å overholde aktsomhetsplikten.

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

5 Overvåking og kontroll, og rapportering til Statsforvalteren

5.1 Miljøriskovurdering

Tiltakshaver har lagd en miljørisikovurdering⁷ for anleggsarbeidene, som skal holdes oppdatert.

Miljøriskovurderingen skal omfatte alle forhold ved tiltaka i sjø som kan medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader. Miljøriskovurderinga danner grunnlag for kontroll- og overvåkingsplanen.

5.2 Plan for kontroll og overvåking

Det skal utføres kontroll og overvåking av tiltakene i sjø etter en kontroll- og overvåkingsplan. Denne skal lages i tråd med anbefalinger gitt i veileder for håndtering av sedimenter, M-350/2015, og oppfylle tillatelsens vilkår.

Kontroll og overvåking skal være tilstrekkelig til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med gjennomføring av tiltakene, og skal foregå før, under og i etterkant av tiltakene.

Planen skal sendes Statsforvalteren før anleggsarbeidene i sjø starter opp.

---

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁷ Tiltak i sjø Nøstet- Søknad om tiltak i sjø – Multiconsult 27. september 2023
Løyve nr. 2024.0148.T
Løyve gitt: 28.02.2024 | Sist endra:

5.3 Kontroll / prøvetaking og eventuell reparasjon av tildekkingslag

Etter tiltaket skal tilstand utenfor fyllingsfot dokumenteres med bilder/ film, og prøvetaking av sediment. Prøvetaking av sediment planlegges etter fotografering/ filming av sjøbunn i området. For eksempel kan det være aktuelt at prøvetakingen rettes spesielt mot områder der det ev. observeres at masser fra utfyllingen har lagt seg over tildekkingslaget.

Prøvetakingsprogram sendes Renere havn Bergen og Statsforvalteren før utføring.

Dersom det observeres skade på tildekkingslaget etter tiltaket og/eller dersom prøvetakingen etter tiltaket viser at det har forekommet kontaminering av tildekkingslaget som følge av utfyllingen er tiltakshaver ansvarlig for utbedring av tildekkingslaget. Dette vil imidlertid skje som et eget pålegg etter forurensningsloven § 7, 4 ledd for å sikre tilsvarsrett til forvarsel og klageadgang på et eventuelt vedtak.

5.4 Sluttrapport

Tiltakshaver skal sende rapport til Statsforvalteren innen 10 uker etter at tiltaket er gjennomført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

6 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.